

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 1. Ex qua culpa teneatur depositarius deponenti, si res deposita apud
eum pereat, vel deterior fiat?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

Latior dicitur dolus præsumptus, seu talis omiſſio debitæ diligentia, ex qua licet non omnino manifeſtè colligatur malus nocendi animus, & dolus, is tamen rationabiliter præſumitur. *Lata* eſt omiſſio diligentia, quam homines ejuſdem conditionis & in talibus circumſtantiis communiter adhibere ſolent. *Levis* eſt omiſſio diligentia, quam homines ſolum diligentiores, & cautiores adhibere ſolent; *Leviſſima* verò eſt omiſſio diligentia, quam non niſi diligentiffimi & cautiffimi ſolent adhibere. Culpa Juridica ſæpè cum Theologica levi, vel gravi conjuncta eſt, quando nempe liberè ex malitia, vel ex fragilitate, ignorantia, aut inadvertentia coram Deo culpabili debita cautela, & diligentia omittitur, & jus alienum inde violatur: unde culpa latiffima ſemper, vel ferè ſemper, latior plerùmque, lata frequenter per ſè peccatum habet annexum, quia per ſe quis tenetur adhibere communem diligentiam, & cautelam, ne damnum proximo ſuo inferat, & jus illius lædat. Culpa levis rarò admodum, & rariùs leviſſima cum Theologica conjungitur; quia juxta communem ſententiam cum S. Th. q. 1. de malo, a. 3. ordinariè nemo tenetur cautelam adhibere majorem eâ, quam communiter homines ſimilis conditionis, & in ſimilibus negotiis, ac circumſtantiis adhibent, ſaltem extra contractum. Hoc notato.

Ad 1. Q. R. Depositarium ad præſtandum damnum rei depositæ, ſi apud ipſum perit, vel deterior facta eſt, regulariter ſolum teneri de dolo, & culpa lata. Ita communiter DD. Quòd teneatur de dolo, habetur l. 1. §. ſi quis ſervum, ff. ead. §. præterea 3. Inſt. quib. mod. contrah. oblig. l. depositum 1. §. in conduct. 10.

Præſumitur autem dolus commiſſus, ſi rebus tuis propriis ſalvis, res aliena, quæ apud te deposita fuit, in eodem loco exiſtens, amiſſa fuit, c. bona fides h. tit. ubi Gregor. IX. ait: bona fides abeſſe præſumitur, ſi rebus tuis ſalvis exiſtentibus, depositas amiſiſti. Quòd verò teneatur de culpa lata, colligitur inde, quod hæc in contractibus (qualis eſt etiam depositum) æquiparetur dolo, l. quod Nerva, 32. ff. h. tit. Et ratio eſt, quia ſalva bona fide Depositarius nequit minorem diligentiam adhibere in rebus depositis, quàm adhibere quiſque ſoleat in rebus ſuis propriis: atqui quiſvis in rebus ſuis propriis adhibet diligentiam ſaltem communem: ergo etiam in rebus depositis, quam proin, ſi in his non adhibeat, latam culpam committit, & præſumitur non procedere bona fide, ſed agere dolo malo, qui tunc præſumitur juxta citt. l. quod Nerva quando quis in rebus ſuis curandis diligens, in deposito negligens eſt; dolus autem malus obli-

obligat ante Judicis sententiam, antequam exactionem decepi, ut patet ex l. 23. ff. de R. J. & ex eo, quod qui alterum dolo circumvenit, eum injustè lædat; injusta autem læsio inducit obligationem restitutionis ante omnem Judicis sententiam, vel exactionem, uti patet ex alibi dictis, & tractatu de restitutione.

Dixi suprâ regulariter teneri Depositarium de dolo, & culpa lata; nam excipiuntur aliqui casus, in quibus etiam de culpa levi vel levissima tenetur; cujusmodi sunt.

1. Si inito pacto ita conventum fuit inter deponentem & depositarium, ut hic etiam de levi vel levissima culpa teneatur, quia contractus ex conventionem legem accipiunt, leg. depositum, 1. §. si convenit 6. ff. h. tit.
2. Si depositarius pro rei depositæ custodia mercedem accepit, quo in casu teneretur etiam de culpa levi, C. bona fides 2. h. tit. & l. depositum 1. §. si vestimenta, 8. eo quod tunc contractus diceretur in utriusque utilitatem celebratus.
3. Si quis ad depositum recipiendum se obtulit, citt. c. bona fides.
4. Si quis ad custodiendum teneatur ex officio, l. ait præter, 1. ff. nautæ & c. Ubi statutum est, ut Nautæ, Caupones, stabularii & c. præstare teneantur culpam etiam levissimam, si res à Viatore apud ipsos deponantur; idque ad fraudes horum hominum arcendas, & ad

consulendum securitati viatorum, & hospitem.

Excipitur tamen nisi ejusmodi homines præmonuerint, ut unusquisque res suas custodiat & earum curam ipsimet deponentes habeant, istique consenserint; tunc enim neque de levi culpa tenebuntur.

Pro foro tamen conscientie non teneri depositarium ex culpa merè Juridica, seu non conjuncta cum theologica, docent Lugo D. 8. f. 8. Rebuff. p. 2. l. 16. q. unic. n. 5. & seqq. Palao D. 3. p. 8. Laym. l. 3. § 5. rr. 4. cap. 25. n. 1. & alii. Moventur, tum leg. si sint, ff. depositi, ubi dicitur: si sine dolo malo rem depositam amiseris, nec depositi teneris; tum leg. si ut certo, §. nunc videndum, ff. commodati, ubi dicitur, interdum solum dolum, interdum & culpa præstamus dolum in deposito, nam quia nulla utilitas ejus vertatur apud quem deponitur, merito solus dolus præstatur, nisi forte & mora accesserit, tunc enim & culpa exhibetur. Et ratio est ipsa natura talis contractus ut ait Palao l. c. cum enim Depositarius nullum ex deposito commodum accipiat, sed onus custodiæ duntaxat suscipiat, censendus, ac præsumendus est, se tantum velle obligare ad depositum bona fide custodiendum, illudque reddendum, cum fuerit petitum; non autem præsumi potest, se velle astringere ad illud red-

den-

dendum, cum absque sua culpa & malitia perit. Conf. ex Lug. l. c. quia ejusmodi contrahentes nullo modo intendunt, se obligare ad restituendum pro casu merè fortuito, ut omnes inquit, fatentur; sed quando res aliena perit absque ulla culpa theologica, sed propter naturalem oblivionem, & inadvertentiam non minus est fortuitus ille casus in foro conscientiae, quam si periisset incendio, vel inundatione &c. ergo neque pro isto casu volunt se obligare in foro conscientiae.

103 Ad 2. Q. R. Florianum, per se loquendo, obligatum esse ad damnum Flaviano resarciendum. Ratio colligitur ex dictis; quia depositarius circa res depositas tenetur adhibere eam diligentiam, quam adhibet in curandis rebus propriis, quam si non adhibeat, censetur committere gravem negligentiam, & culpam latam in deposito custodiendo: atqui Florianus talem diligentiam non adhibuit in deposito custodiendo, cum pecunias proprias in arca bene clausa repositas custodiverit, deposito in cubiculo relicto, ad quod aditus famulis subinde patebat, & occasio facilis esse poterat ad furtum committendum; ergo reus erit culpabilis gravis negligentiae, & culpae latae. Dixi per se loquendo; nam si certò sciret, se nullam negligentiam coram Deo culpabi-

lem, & theologiam admisisse; posset in foro conscientiae se accommodare sententiae supra relatae. In foro tamen externo quoties culpa lata est, & dolus praesumitur, ea praesumptione stante, depositarius condemnatur, juxta c. *bona fides* &c.

Ad 3. Q. cum cista deposita restituenda est, & qui illam deposuit, 104
asserit, aliquid in ea amissum esse, videndum est, an cista restituatur clausa & obsignata, sicut erat ab initio, cum ea in custodiam tradita est, ita ut nullum signum aperi-
tionis appareat, nec quidquam aliud in contrarium mutatum deprehendatur, an verò reserata restituatur, aut signa aliqua mutata appareant &c. si primum contingat, tunc deponenti incumbit obligatio probandi, talem rem fuisse in cista, & ex dolo, vel culpa depositarii fuisse aliquid amissum, quia dolus, & culpa non praesumuntur, nisi probentur. Si verò cista reserata reddatur, cum prius fuerit clausa & obsignata, vel aliquid appareat fuisse mutatum, v. g. sigillum non fragile &c. tunc cista praesumitur reserata dolo depositarii, vel ab eo, non debito modo, & cautela custodita; adeoque teneri ex dolo, vel culpa lata.

Quòd si Dominus pecuniam numeratam, non clausam, nec ob-
signatam alterius custodiae com-
mittat,